

Rafał M a s a r c z y k SDS. *Spotkanie z pacjentem czyli duszpasterstwo chorych*. Kraków: Wyd. Salwator 2003 ss. 111.

Choroba i cierpienie, przemijanie i śmierć są nieodłączną częścią ludzkiego życia. Jest to szczególnie wyzwanie dla Kościoła, który naśladowując swojego Założyciela, Jezusa Chrystusa, podejmuje rozmaite działania na rzecz osób chorych i cierpiących. Duszpasterstwo chorych można określić jako działalność Kościoła, która ma na celu „zaspokajanie religijnych potrzeb wiernych złożonych chorobą, umacnianie ich w akceptacji własnego cierpienia, udzielanie im sakramentu namaszczenia chorych, a także przygotowanie ich na przejście przez śmierć do życia w wieczności”¹ Właśnie tę tematykę podejmuje książka ks. Rafała Masarczyka, salwatorianina, pt. *Spotkanie z pacjentem czyli duszpasterstwo chorych*.

Recenzowana książka składa się z ośmiu rozdziałów i bibliografii poprzedzonych „Wstępem”, autorstwa ks. Stanisława Michałowskiego, Krajowego Duszpasterza Apostolstwa Chorych, i „Przedmową” Przy okazji warto zauważyć, że tekst ks. Michałowskiego winien być nazwany „Przedmową”, natomiast tekst zawierający wyjaśnienie założeń, hipotezy, główny problem i cel pracy „Wstępem”

W pierwszym rozdziale zostało zarysowane podejście Jezusa Chrystusa i Apostołów do człowieka chorego i cierpiącego. Drugi rozdział przedstawia, na przykładzie działalności św. Jana Bożego i św. Kamila de Lellis, opiekę nad człowiekiem chorym w historii szpitalnictwa. Rozdział trzeci prezentuje współczesne postawy wobec osób chorych, podkreślając konieczność poszanowania godności osoby ludzkiej i traktowanie chorego podmiotowo. W rozdziale czwartym znajdujemy informacje na temat, kim jest kapelan szpitalny według prawa kościelnego i państwowego i na czym polega jego posługa duszpasterska wobec chorych w szpitalu. Następny rozdział ukazuje człowieka chorego i jego sytuację w szpitalu. Składają się nań opis choroby i zaburzenia wywoływane przez nią, różne rodzaje przeżywania choroby przez człowieka, etapy chorowania oraz postawy religijne pacjentów przebywających w szpitalu. W rozdziale szóstym Autor próbuje ukazać wzajemne relacje między kapelanem i człowiekiem chorym, podkreślając, że posłudze kapelana wobec chorych najlepiej służą kontakty interpersonalne typu partnerskiego, w których występuje współpraca i współdziałanie obu stron (s. 77). Potwierdzają to badania przeprowadzone przez Autora recenzowanej książki, ukazane w siódmym, kluczowym rozdziale pracy. Wpływ na relacje kapelan-pacjent, od strony kapelana, ma staż pracy kapłańskiej, liczba szpitali, w których kapelani pełnili posługę, środowiska pracy (relacje partnerskie częściej występowały w środowiskach wielkomiejskich) oraz liczba pacjentów będących pod opieką kapelana. Natomiast od strony pacjentów relacje zależą od długości trwania choroby, długości pobytu w szpitalu oraz wykształcenia pacjentów. Na ostatni rozdział książki ks. R. Masarczyka składają się wskazówki terapeutyczno-duszpasterskie. Na uwagę zasługuje fakt, że zdecydowana większość pacjentów i per-

---

¹ R. R a k, J. S z u r l e j. *Chorych duszpasterstwo*. W: *Encyklopedia Katolicka*. T. 3. Red. R. Łukaszyk, L. Bieńkowski, F. Gryglewicz. Lublin: TN KUL 1995 kol. 253.

sonelu szpitalnego uważa, że kontakty z kapelanem są potrzebne i pozytywnie ocenia ich pracę (s. 91). Jest to dobry punkt wyjścia do dalszej posługi duszpasterskiej kapelana w szpitalu. Nie oznacza to, że nie istnieją pewne trudności, zwłaszcza w dziedzinie proponowania sakramentu pokuty i namaszczenia chorych, tematów rozmów podejmowanych z chorymi i wygłaszanych homilii, jak i postrzegania głównych zadań, które winien podejmować kapelan w szpitalu. Są to wyzwania, przed którymi stają nie tylko kapelani, ale także personel szpitali i cała wspólnota Kościoła.

Książka ks. R. Masarczyka pt. *Spotkanie z pacjentem czyli duszpasterstwo chorych* wpisuje się w ważny nurt rozważań dotyczących działalności duszpasterskiej Kościoła, która wymaga dostosowania do określonych warunków miejsca i czasu. Odnosi się ona do duszpasterstwa nadzwyczajnego, do którego przynależy duszpasterstwo chorych, sprawowane najczęściej w szpitalach i innych ośrodkach przeznaczonych dla ludzi chorych. Niewątpliwym walorem recenzowanej książki są badania własne Autora, które rzucają światło na posługę kapelana w szpitalu oraz ukazują oczekiwania, jakie personel szpitala i sami pacjenci mają względem kapelana. Poprawny język książki, a także staranne jej wydanie przez Wydawnictwo Salwator należy także odnotować na korzyść książki ks. Masarczyka.

Recenzowana książka budzi jednak pewne pytania i wątpliwości. Autor zaznacza, że w swojej publikacji nie przedstawił wszystkich elementów przeprowadzonych badań, lecz wyłącznie wnioski końcowe (s. 12). Można zatem sądzić – co w pewnym sensie potwierdza tekst ks. Michałowskiego (s. 6-7) – że Autor postawił sobie cel praktyczny i popularyzatorski. Nie zawsze udaje mu się to zrealizować. Czasami dochodzą do głosu wątki osobiste (s. 18), innym razem tekst jest bardzo specjalistyczny, opatrzone przypisami, znowu gdzie indziej pewne kwestie są niedopowiedziane lub wręcz niejasne (np. s. 73). W tym kontekście trzeba zaznaczyć, że rozdział pierwszy nie wyczerpuje całej problematyki i budzi niedosyt, ponadto nie do końca przekonujące jest przedstawienie opieki nad chorymi w historii szpitalnictwa wyłącznie na przykładzie postaci św. Jana Bożego i św. Kamila de Lellis (rozdział drugi). Również bibliografię zamieszczoną na końcu recenzowanej książki można było lepiej nazwać wybraną literaturą na temat cierpienia, choroby i duszpasterstwa chorych, gdyż nie umieszczono w niej wszystkich znaczących pozycji dotyczących duszpasterstwa chorych.

W świetle zaprezentowanych rozważań tytuł książki nie wydaje się do końca adekwatny. Krajowy Duszpasterz Apostolstwa Chorych w swojej przedmowie podaje inny tytuł: „Kontakty interpersonalne między kapelanem a pacjentem” (s. 6), który lepiej pasuje do recenzowanej książki. Być może jest to pierwotny tytuł pracy ks. R. Masarczyka, który następnie został zmieniony ze względów wydawniczych na „Spotkanie z pacjentem czyli duszpasterstwo chorych”, czego nie poprawiono w przedmowie.

Pomimo zasygnalizowanych powyżej wątpliwości należy uznać, że książka ks. Rafała Masarczyka SDS jest godna polecenia kapelanom szpitalnym, pracownikom służby zdrowia oraz wszystkim, którzy na co dzień stykają się z ludźmi cierpiącymi, a także samym chorym.

Marek Fiałkowski OFMConv
Katedra Teologii Pastoralnej Szczegółowej
Instytutu Teologii Pastoralnej KUL